

Tres similituds i dues diferències entre la nova formació de mestres a Madrid i a Catalunya

La polèmica generada a Madrid, que pretén que qualsevol llicenciat pugui accedir a una plaça docent, posa en el punt de mira el seu pla de renovació de la formació dels mestres. Tot i així, hi ha més similituds amb Catalunya que diferències.

Pau Rodríguez

28.04.2014 - 07:48

Comparteix

Foto: Edu Bayer.

La Comunitat de Madrid ha fet saltar totes les alarmes docents aquesta setmana amb la presentació de la seva reforma de la formació dels mestres. El PP proposa que tots els titulats universitaris (de filologia o d'història, per exemple) puguin exercir de mestres de Primària si passen les oposicions corresponents. Una bomba que ha fet esclatar els ànims de sindicats, pedagogs i comunitat educativa madrilenya, però que amaga tota una sèrie de canvis en els estudis universitaris dels docents que té similituds amb el pla de millora de la formació de mestres impulsada a Catalunya.

Tant a Catalunya com a Madrid, l'objectiu és **augmentar la qualitat de la docència** i, de retruc, el funcionament del sistema educatiu. A tots dos llocs s'han posat d'acord els respectius governs i la gran majoria d'universitats -a Madrid falta la Complutense-, però no coincideix el camí emprès per cada comunitat per aconseguir el salt qualitatiu. En concret, destaquen tres similituds -amb matisos- i dues diferències.

Cal dir, també, que en cas madrileny el projecte és encara a les beceroles -a Catalunya ara farà un any que es va presentar-. En la seva presentació, el president Ignacio González va explicar-ne els detalls, però no s'ha fet públic encara cap document. Com en el cas català, tanmateix, de moment els principals canvis se centren en augmentar l'exigència en l'**accés als graus d'educació**.

A Catalunya, a més a més, el programa de millora i innovació en la formació de mestres ha impulsat un doble grau d'educació infantil i primària, i ha posat en marxa ja diversos grups de recerca dels quals n'han de sortir les millors propostes per a renovar els estudis de magisteri. En aquests equips hi participen fins a 400 docents, i ja s'han presentat 53 projectes de millora de la formació que s'hauran de votar abans no acabi l'actual curs acadèmic.

En aquesta llista de similituds i diferències no hi consten detalls de la formació encara per desenvolupar tant a Catalunya com a Madrid, com el replantejament del **període de pràctiques** amb la intenció de potenciar-lo. Aquest és un eix fonamental de la millora de la formació tant aquí com a la capital de l'Estat, segons reconeixen els seus impulsors, però encara no se'n coneixen les propostes.

Diferències

Tots els graduats, candidats a mestre.

Aquest ha estat el titular de tots els mitjans de comunicació aquesta setmana, tot i que no té tant a veure amb la formació sinó amb la contractació dels docents. I és la principal diferència respecte de la proposta catalana. Madrid ha demanat al Govern central -que és qui té les competències al respecte- que faci possible que qualsevol titulat universitari pugui accedir a una plaça de mestre de Primària si aprova les oposicions.

“Ni ens ha passat pel cap fer una cosa així”, expressa Miquel Martínez, coordinador del programa de millora i innovació de la formació inicial dels mestres a Catalunya, impulsat pel Consell Interuniversitari de Catalunya. “En primer lloc perquè seria una falta de respecte cap als graduats en educació, i en segon lloc perquè tothom està d'acord en què cal intensificar el treball de les competències dels mestres, amb una formació psicopedagògica potent que no té res a veure amb un curset que pugui fer un llicenciat durant un any”, sentència. Martínez creu que la proposta del PP madrileny faria retrocedir dues dècades el model.

Els motius reals -més enllà de la suposada captació dels millors professionals- que han empès el Govern de Madrid a proposar aquesta reforma podrien ser dos, segons ha publicat aquest divendres *El País* en un reportatge. D'una banda, el fet que l'any 2012 un 85% dels opositors a mestre de Primària van suspendre la prova de coneixements bàsics. De l'altra, la manca de docents amb domini de l'anglès per a la seva xarxa d'escoles bilingües. Amb aquest canvi, podria contractar mestres provinents de filologia anglesa o traducció i interpretació.

Canvis en el currículum.

El Govern regional i les universitats madrilenyes han inclòs en el seu pacte la voluntat d'adaptar i millorar el currículum del grau d'educació, una anunci que de moment s'ha quedat com una declaració d'intencions, perquè no s'ha entrat en detall.

En la renovació catalana de la formació dels docents, tanmateix, no es considera que el canvi del currículum hagi d'aportar una millora substancial de la preparació dels mestres. “No és tant el pla d'estudis com el model formatiu: com s'enfoquen les pràctiques, com es millora l'assoliment de les

competències de llengua o matemàtiques...”, explica Martínez. “S’ha de buscar un model orientat a l’activitat que haurà de fer el mestre quan surti de la universitat, més dedicat a preparar l’aprenentatge dels infants que no pas a l’expertesa del docent”. En aquest sentit Martínez considera “relatiu” els efectes d’un canvi de currículum, i insisteix en l’enfocament de les competències dels docents: “Cal més presència del que serà la pràctica a l’aula: per exemple, la formació en el treball amb les famílies o la cooperació a nivell de claustre”.

Similituds (amb matisos)

Nota mínima de selectivitat el curs vinent

Tant la Generalitat com el Govern madrileny tenen la fixació d’endurir els requisits d’accés al grau d’educació amb la intenció que els estudiants entrin els més preparats. Seria un primer filtre per incrementar la qualitat docent, argumenten. En aquests sentit, el curs vinent -de manera provisional- aquí i a Madrid es demanarà als aspirants que hagin aprovat -és a dir, un 5- almenys les proves de **llengua** de les Proves d’Accés a la Universitat, l’anomenada selectivitat. A Catalunya, el català i el castellà; a la capital espanyola, lògicament, només el castellà.

Madrid, a més a més, donarà una segona oportunitat. Si els aspirants no aproven llengua però obtenen una nota mitjana d’un 9 sobre 14 -equivalent a poc més d’un 6,4 sobre 10- podran entrar a la facultat igualment.

Una prova específica abans d’entrar al grau.

Els esmentats nous requisits sobre la selectivitat s’eliminaran de cara al curs 2015-2016, d’aquí a dos anys, quan Madrid i Catalunya posaran en marxa una prova específica de coneixements, habilitats i competències docents “imprescindibles per cursar amb èxit els estudis de grau”, tal com va anunciar el departament d’Ensenyament a finals de gener. Proves específiques com aquesta ja es duen a terme en altres facultats a les universitats catalanes, com és el cas de Traducció i Interpretació per seleccionar segons el nivell d’idioma.

El contingut concret de les proves encara es desconeix en els dos casos, atès que tot just s’estan constituint les comissions per elaborar-les, que coordinaran representants de les universitats i els departaments d’Ensenyament, en totes dues comunitats. A Catalunya s’anomenarà Prova d’Aptitud Personal.

El problema a la vista d’aquesta prova serà **trobar-li un encaix dins el marc de la LOMCE**, que l’any 2018 preveu suprimir la selectivitat a canvi d’una revàlida -elaborada pel Ministeri i necessària per aprovar el batxillerat- i de que les universitats convoquin proves específiques. En el cas madrileny la solució serà senzilla: com que el Govern de Madrid i el central comparteixen sigles, la prova d’accés al grau d’educació quedarà eliminat quan s’implanti aquesta part de la nova llei.

A Catalunya, per contra, serà més complicat. Les universitats catalanes, que s’oposen a la LOMCE, ja van deixar clar que es posarien d’acord per elaborar una prova d’accés conjunta que servís per mantenir *de facto* el paper de la selectivitat. Fonts d’Universitats expliquen que això no es veuria

modificat en el cas dels aspirants a estudiar el Grau d'Educació. D'aquesta manera -si res no canvia d'aquí al 2018- els futurs alumnes de Magisteri hauran de fer tres exàmens en acabat de les classes de batxillerat: la revàlida per aprovar batxillerat, la prova acordada per totes les universitats i la Prova d'Aptitud Personal de la facultat d'educació.

Dobles graus.

A Catalunya s'ha posat en marxa aquest curs el doble grau d'educació **infantil i primària** a totes les universitats que tenen facultat d'educació excepte a la UAB. Es tracta d'uns estudis amb places limitades -220 entre tots els centres- perquè hi accedeixin els joves més ben preparats, i compta ja amb un pla d'estudis que potencia les competències lingüístiques, matemàtiques, de ciències i tecnològiques, a més de contemplar també les comunicatives i interpersonals. Aquesta formació dura cinc anys i inclou una estada a l'estranger obligatòria.

A Madrid s'ha anat una mica més enllà: la intenció és dissenyar dobles graus que fusionin els estudis de magisteri amb d'altres relacionats, com poden ser pedagogia, història i humanitats, carreres que permetrien als futurs docents ampliar el seu bagatge cultural. Aquesta proposta, segons Miquel Martínez, també s'està estudiant actualment a Catalunya, i és probable, assegura, que en els propers anys es presentin dobles graus com aquests. De fet, una de les obsessions de la consellera d'Ensenyament, Irene Rigau, que ha repetit en nombroses ocasions, és que els nous mestres adquireixin "un vast domini de la cultura".